

Kulturskolan magasin

EXTRANUMMER
Tema
samverkan

NR 7.2020

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

Göteborg, Malmö
& Stockholm

***Tre år av
samverkan
för breddat
deltagande***

SAMVERKAN SOM STRATEGI

Erfarenheter från
arvsfondsprojektet
Kulturskola i storstan

MINSKAT UTANFÖRSKAP

Nya metoder för att
nå fler målgrupper

»Vi vet alla att samverkan är och kommer att vara ett viktigt verktyg i utvecklingen mot en än mer kvalitativ och effektiv kulturskola som är relevant för fler.«

Torgny Sandgren,
Kulturskolerådets
generalsekreterare

Vilka samverkar vi med och varför?

IÅR AVSLUTAR VI det treåriga utvecklingsprojektet *Kulturskolan i storstan – minskat utanförskap genom samverkan*. Ett projekt som Arvsfonden finansierat och där Göteborg, Malmö och Stockholm ingått. Projektet har fått stor betydelse för involverade parter men har också skapat bättre förutsättningar för unga. Att kulturskolan ska kunna nå fler och bredare var utgångspunkten i projektet, och samverkan var metoden.

Konkret handlade det om att få till ett mer systematiskt erfarenhetsutbyte mellan städerna, men också om att få bättre koll på hur samverkan ser ut lokalt. Vi vet alla att samverkan är och kommer att vara ett viktigt verktyg i utvecklingen mot en än mer kvalitativ och effektiv kulturskola som är relevant för fler. Men vi behövde få svar på en del frågor: Vilka samverkar vi med och varför? Vilka effekter och mål förväntar vi oss? Finns det aktörer vi inte längre bör samverka med och finns det behov av att hitta nya aktörer?

Samtidigt som samverkan ofta ses som något positivt är det viktigt att komma ihåg att samverkan inte är ett självändamål utan ett verktyg – en strategi som kan bidra till att nå mål. Tar samverkan allt för mycket kraft och energi är det värt att analysera den närmare

och se om arbetet är rimlig i relation till de värden kulturskolan vill få ut av den. För att samverkan ska bli hållbar behöver den vara gynnsam för alla inblandade aktörer och bidra till mervärden utifrån de mål de samverkande verksamheterna har.

Genom projektet har förutsättningarna för unga ökat lokalt men det har också stärkt Kulturskolerådet genom ökad kunskap och lärande exempel som vi nu kan sprida till fler! Stort tack till alla inblandade och ett särskilt tack till Ulrika Renström i Malmö, Anna Rådvik i Göteborg samt Madeleine Hermerén och Viveka Vidhammer från Stockholm för ert arbete som projektledare lokalt, och till Pantea Moafi, som varit projektkoordinator på Kulturskolerådet!

Torgny Sandgren

I DETTA NUMMER

- 3 Samverkan som strategi
- 9 Nya strategier för minskat utanförskap
- 13 Estetiska läroprocesser på Askebyskolan
- 16 Malmö grejar det
- 20 Öppen ateljé – verksamheten utanför boxen

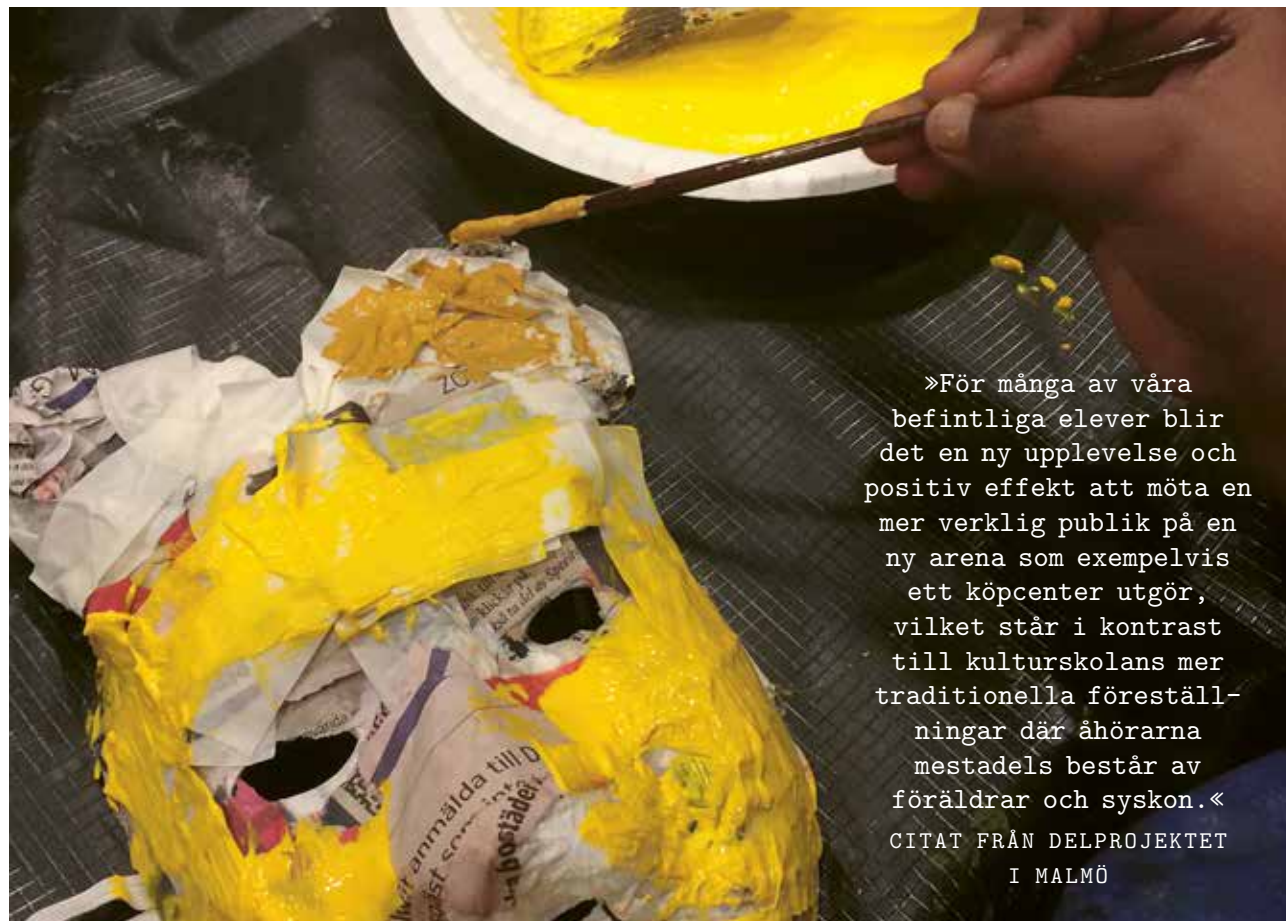

SAMVERKAN SOM STRATEGI

ERFARENHETER FRÅN ARVSFONDSPROJEKTET KULTURSKOLAN I STORSTAN

Att nå nya målgrupper och fler barn och unga är ofta ett övergripande mål som många kulturskolor delar. Tillgänglighet, jämlikhet och inkludering är värdeord som kulturskolan ofta förväntas sträva efter i arbetet med ökat och breddat deltagande. Samverkan kan spela en viktig roll i flera av deletapperna mot målet.

text Ida Thomson

»För många av våra befintliga elever blir det en ny upplevelse och positiv effekt att möta en mer verklig publik på en ny arena som exempelvis ett köpcenter utgör, vilket står i kontrast till kulturskolans mer traditionella föreställningar där åhörarna mestadels består av föräldrar och syskon.«

CITAT FRÅN DELPROJEKTET I MALMÖ

Det är och kommer sannolikt alltid att vara en naturlig del av verksamheten. Även om samverkansviljan är konstant förändras de förutsättningar i vilken kulturskolan och dess samarbetspartners verkar. Det medför behov av att ständigt utveckla sina samarbetsformer så att de är i samklang med rådande regelverk, målsättningar och resurser.

Samverkan idag

Idag samverkar många kulturskolor fortsatt nära skolan. År 2018 bedrev exempelvis 77 procent av alla kulturskolor uppdragsverksamhet i skolan (se Kulturrådets kulturskolestatistik). Nuvarande skollag har dock påverkat förutsättningarna att bedriva kulturskoleverksamhet som innebär att elever går ifrån skolan för deltagande i kulturskolan. Kulturrådet har i samverkan med Skolverket tagit fram ett stödmaterial för samverkan mellan skolan och kulturskolan. Här finns stöd för hur man kan organisera sin samverkan på ett sätt som är förenligt med skollagen.

Genom samverkan kan nya insikter nås, nya

arenor skapas, nya ämnen införs, nya arbetsätt och verksamhetsformer utforskas, nya kommunikationsvägar öppnas och ny kompetens utvecklas. För det första är samnyttjande av kommunala lokaler ett sätt att hushålla med kommunens samlade resurser. Det är vanligt att kulturskolan delar lokaler med skolan men också att verksamhet sker på andra kommunala anläggningar såsom fritidsgårdar eller bibliotek.

EXEMPEL: Kulturell allemansrätt på köpcentret Triangeln

Köpcentret Triangeln i Malmö har outnyttjade lokaler där kulturskolan fått möjlighet för olika slags verksamhet under eftermiddagar, lov och helger. Kulturskolorna har tillvaratagit möjligheten genom aktiviteter som syftar till att nå äldre barn. De evenemang som görs lockar fler besökare till köpcentret och det gör också kulturskolan mer känd.

Genom initiativet **Make It i Malmö** (tidigare After school) har också tre lärare med spetskompetens inom street dance respektive hip hop produktion hållit i workshops på det centralt

Samverkan ger också lärare och övrig personal i Kulturskolan en möjlighet att utvecklas. I mötet med andra aktörer inspireras och utmanas vi av nya sammanhang och omständigheter, det ger möjlighet till och behov av att vara kreativa och att använda våra metoder och tillvägagångssätt på andra sätt än traditionellt. Därigenom skapas nya former av verksamhet som ökar bredden, både didaktiskt och verksamhetsmässigt.

CITAT FRÅN DELPROJEKTET I STOCKHOLM

belägna köpcentret. Rekryteringen görs via sociala medier och info vid entréerna. *Läs mer om Make it här i tidningen.*

EXEMPEL: Estetiska läroprocesser

Genom projektet Kulturskolan i storstan började Kulturskolan Stockholm hösten 2020 ett samarbete med en f-6-skola Rinkeby. Under två år ska skolan initiera ett varaktigt arbete med estetiska läroprocesser som ska genomsyra

hela skolan och där Kulturskolan kommer att vara en del. Kulturskolan medverkar för att nå nya grupper av barn och göra sig känd. Kulturskolan bidrar också till att stärka tillgången till kulturella uttryckssätt för barn som ofta annars inte kommer i kontakt med dessa ämnen. Projektet syftar i stort till att höja elevernas studieresultat och genom teater och drama som metod vara en del i deras utveckling till demokratiska medborgare. *Läs mer i reportaget om Askebyskolan här i tidningen.*

EXEMPEL: Samverkan med förening som extern utförare →

Under flera år har Kulturskolan i Göteborg haft ett så kallat idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Cirkus Unik som har »agerat« kulturskola på fyra olika fritidshem i staden. Samarbetet har gett möjlighet att bredda kulturskolans verksamhet till ämnet cirkus. Lärare har fått ta del av kompetensutveckling i Cirkus Uniks metod och pedagogik med inriktning på att öka barns självkänsla, samarbete och inkludering. Utan kulturskolans nätverk och legitimitet har föreningen själva svårt att engagera barn och unga i områden med socioekonomiska utmaningar.

EXEMPEL: Tvåornas kör

Tvåornas kör är en verksamhet som påbörjats i Malmö men som genom projektet även spridit sig till Stockholm och Göteborg som nu utgör en permanent verksamhet. Tvåornas kör går ut på att låta andraklassare uppleva gemensam sångglädje och att våga framträda på en professionell scen inför stor publik samt att få en sångskatt

Nya samarbeten – så gör du

Anna Rådvik, samverkansstrateg, tipsar:

- 1 Kartlägg. I vilka områden når vi få? Vilka kan vi samarbeta med där? Prata med kommunen: ofta finns det en förenings-samordnare. Prata med fältassistenter, socialarbetare, de lokala bostadsbolagen. Säg områdets namn högt några gånger, så kommer möjliga samarbetspartners att börja utkristallisera sig.
- 2 Ta kontakt. Börja prata med möjliga samarbetspartners. Lär känna varandra. Formulera gemensamma mål. Alla mål kommer inte att vara gemensamma, men några är det. Vad vill bägge parter åstadkomma?
- 3 Testa. Bli konkret ganska fort, och börja i det lilla. Prova några aktiviteter tillsammans. Vad fungerade bäst? Vad vill vi testa nästa gång? Kan samarbetet fördjupas och leda framåt? Hur?
- 4 Var målmedveten. När ni formulerat ett gemensamt, långsiktigt behov - ha möten, lobba med politiker, försök nå målet ihop.
- 5 Var tålmodig. Var beredd på att det tar tid, och att både mål, aktiviteter och samarbetspartners kan komma att ändras eller kompletteras längs resans gång.

Samverkan tar tid, ofta mer tid än vad som beräknats, och att bygga hållbart ger bättre och tydligare resultat.

CITAT FRÅN DELPROJEKTET I STOCKHOLM

tillsammans med jämnåriga. Verksamheten gör kulturskolan känd för barn och vårdnadshavare och gör att den når nya målgrupper.

EXEMPEL: Kulturskolefritids – kulturskola på fritids

Kulturskolefritids finns liksom El Sistema i samtliga storstäder. Nedan beskrivs upplägget i Göteborg och Malmö. Under pågående projekt-tid har det funnits en handfull exempel på kulturskolefritids eller så kallade after school-verksamheter i Göteborg. Det är en uppsökande verksamhet som pågår terminsvis i fritidshem-mets eller grundskolans lokaler. Det är vanligt förekommande att barn ges möjlighet att välja på två till tre olika ämnen och att barn kan an-mäla sig efter att man har deltagit på ett pröva på-tillfälle. Kulturskolefritids är alltid gratis för barnen och en liten del av verksamheterna fi-nansieras delvis eller helt av skolan.

Hållbar samverkan

För att samverkan ska vara hållbar behöver det också i största möjliga mån kringgärdas av tydliga förutsättningar. Det innebär inte att alla dimensioner av samverkan behöver vara tydliggjorda i ett inledande och utforskande skede. Både då initiativ till ny samverkan tas och när samverkan börjar konkretiseras är det viktigt att kunna svara på frågor som vad samverkan syftar till och vilken roll och vilket ansvar de olika samverkansparterna har.

Under projektets gång har en ny slags verksamhetsutveckling med barn och unga i fokus vuxit fram. Tillsammans med samverkanspartners har kulturskolan utvecklat nya arbetssätt, kompetenser och roller som resulterar i nya aktiviteter och verksamhetsformer på nya platser, tider och i nya sammanhang. Utifrån dessa nya perspektiv kan kulturskolan erbjuda ett nytt utbud som i högre grad blir relevant och intressant för fler barn och unga i staden.

CITAT FRÅN DELPROJEKTET I GÖTEBORG

I samverkan måste det också finnas en öppenhet för förändringar och omtag. Samverkan kan skapa stora och unika mervärden men innebär också ett merarbete som medför sitt mått av komplexitet. När aktörer med olika mål, förutsättningar, kultur och vilja ska identifiera gemensamma nämnare och målbilder att bygga samverkan på kommer det krävas en öppenhet för förändringar och omtag.

För att säkra en flexibilitet kan det också vara viktigt att se över hur kulturskolan lägger sin budget. För att kunna utforska samverkansmöjligheter som dyker upp under året behöver det finnas »fria medel« som gör det möjligt att tillvarata goda samverkansidéer. Det kräver också ett schema som gör det möjligt för lärare att fånga upp och tillvarata samverkansförslag med kort varsel.

Acceptera att etablering av hållbar och långsiktig samverkan kan ta tid. Det krävs realistiska tidsramar för att utveckla givande samverkan. Vissa typer av samarbeten går snabbt och sker med enkelhet medan andra kräver ett långsiktigt förtroendebyggande arbete för att kunna bära frukt. I arbetet med att nå målgrupper som kulturskolan i dag har svårt att nå är det särskilt viktigt att låta det relationsbyggande arbetet ta tid.

Läs om alla exempel även när det gäller ämnesnätverk och chefsnätverk, och få förslag på hur ni kan komma igång och utveckla samverkan i skriften »**Samverkan som strategi**« som finns under publikationer på kulturskoleradet.se ■

FORTSÄTTNING FÖLJER...

ANNONSERA I

Kulturskolan magasin

Nyttja Kulturskolan magasin vid försäljning, meddelanden, personalrekrytering med mera!

FÖR MER INFO OCH ANNONSPRISLISTA 2021 KONTAKTA OSS!

mejla: annonser@kulturskoleradet.se

UTGIVNING 2021

NR	MANUSSTOPP	UTGIVNING
1	12 jan	v. 7
2	8 feb	v. 11
3	19 apr	v. 20
4	23 aug	v. 38
5	4 okt	v. 43
6	8 nov	v. 49

NYA STRATEGIER FÖR MINSKAT UTANFÖRSKAP

Genom arvfondsprojektet *Kulturskolan i storstan* eftersöks nya vägar och strategier för att nå ut till nya målgrupper. Det är i Malmö, Göteborg och Stockholm som tre samverkansstrategier arbetar för att nå ut till fler genom att samverka med lokalsamhället.

text Leonarda Arcidiacono

FOTO: FRIDA MÅLARBOEN HOSHINO

Viveka Vidhammer, samverkansstrateg i Stockholm.

E SSENSEN I ATT bygga upp nya verksamheter genom samverkan är flexibilitet, tid och tålamod, vilket är bra att ha med i bakhuvudet, säger Anna Rådvik, samverkansstrateg för Kulturskolan i Göteborg.

Kulturskolerådets Arvsfondsprojekt är nu inne på sitt tredje och sista år och beskrivs som både nyskapande och banbrytande. Genom att samverka med det civila samhället arbetar strategerna för att kulturskolan ska nå ut till fler unga i städerna samt i segregerade och utsatta områden. Målet är också att skapa erfarenhetsutbyte mellan Göteborg, Stockholm och Malmö för att inspirera framtida verksamhetsprojekt.

Samarbetet mellan Stockholm, Göteborg och Malmö har inte alltid varit lätt att få till tidigare, genom projektet är tanken att detta ska förändras då det nu finns en pågående dialog mellan städerna. Vinsterna med samverkan är ökad kunskap och innovation då nya aktörer bidrar med egna metoder och perspektiv. Samverkan kan även bidra till fler finansörer till ett projekt och till exempel samutnyttjande av lokaler.

– Samverkan kan leda till verksamheten blir mer träffsäker och relevant när den utvecklas med dem som verksamheten finns till för. Resultatet blir ett nytt sätt att tänka och en ökad, mer jämlik, tillgång till kultur för barn och unga, förklarar Anna Rådvik.

– **DET FINNS INTE** några färdiga paket som pekar på hur processen ska gå till väga när det gäller att starta upp nya verksamheter i samverkan med lokalsamhället och kulturskolan. För oss strateger är den centrala rollen att stötta upp processen med att bygga ny verksamhet, säger Anna som understryker att det kan ta lång tid innan en verksamhet rullar igång.

Anna Rådvik berättar om några samverkansverksamheter i Göteborg. Hon nämner bland annat Bergsjöns Studieceter Läxhjälpen på Siriusgatan som är ett lyckat samarbete mellan kulturskolan och föräldrar som bildat en förening. Efter en process på två år har nu verksamheten på Siriusgatan öppnat portarna och erbjuder olika aktiviteter, så som film och musik till en målgrupp som inte helt självklart skulle ta del av den typen av aktiviteter om inte verksamheten fanns.

En annan verksamhet i samverkan i Göteborg äger rum på fritidsgården 1200 kvadrat och går under namnet Öppen ateljé. På plats finns två ungdomsledare som är med och håller i trådarna. Genom verksamheten på Ungdomens hus 1200 kvadrat har man lyckats nå ut till en bredare målgrupp, ungdomar som annars inte skulle ha hittat till Kulturskolan.

Ulrika Renström är strateg i Malmö. Hon berättar om verksamheterna i staden, bland annat om projektet *Seriestaden Malmö*. Här får eleverna lära sig att teckna och skapa storys, de får också möjlighet att gå på studiebesök och delta i utställningar.

– Serieteckningsverksamheten är till för alla, från de yngsta till de äldsta. Elevernas föräldrar blir väldigt imponerade av att serieteckning inte bara är en fritidsaktivitet för sina barn utan faktiskt en hel konstform där man blir publicerad redan vid den första nybörjarstricken.

DE ÄLDRE ELEVERNA har dessutom möjlighet till extra fördjupning genom en öppen verksamhet för just denna målgrupp – under några timmar varje fredagseftermiddag.

Ett annat samverkansprojekt i Malmö är samarbetet med Triangelns köpcentrum, som ett led i vårt motto Kulturell allemansrätt. I detta samarbete med näringslivet möter kulturskolan en delvis ny kategori Malmöbor och köpcentret får i sin tur en ny berikad publik.

– Samarbetet hade avstamp den 8 mars på Internationella Kvinnodagen då allt som framfördes var skapat av eller med kvinnliga kompositörer, låtskrivare och artister. Kulturskolan kommer i höst att bjuda in till workshops i dans, musik, och andra kreativa popupp-kurser på allmänna ytor men också i butikslokaler som står tomma, säger Ulrika Renström och fortsätter:

– En gemensam utmaning på våra kulturskolor är att nå de äldre barnen. Vi försöker finna vägar att möta upp dessa ungdomar som ännu inte hittat till Kulturskolan. Ett sätt är den verksamhet vi riktar till årskurs 7 – 9 på en grundskola i staden under namnet »After →

Anna Rådvik, samverkansstrateg i Göteborg.

– Vi strateger arbetar med processledning och tar fram målsättningar, prövar aktiviteter, utvärderar och håller i arbetet för att nå ut till fler ungdomar.

Ulrika Renström, samverkansstrateg i Malmö.

Tvåornas kör i Stockholm. Tyvärr blev vårens uppträdanden inställda på grund av Corona-viruset

school». Tre pedagoger finns på plats två dagar i veckan för att jobba med hip hop, här får man göra musik, rap och dansa street dans.

I SPÅNGA OCH TENSTA, som tillhör Stockholm där Viveka Vidhammer är samverkansstrateg, gjorde man under hösten 2019 en särskild satsning för ungdomar i åldrarna 16–18. Satsningen som hade temat ANDT (strategin för alkohol-, narkotika-, dopning och tobak), var ett samverkansprojekt mellan Kulturskolan, Kulturförvaltningen och Stadsdelsförvaltningen och gick ut på att involvera ungdomar i det drogforebyggande arbetet under höstlovet. Viveka berättar att det är ett mål som staden har, att skapa en medvetenhet bland medborgarna kring ANDT, och genom kulturskolans kreativa skapande såg man en chans att lättare nå ut till ungdomarna.

– Under höstlovs-veckan fick ungdomarna lyssna på föreläsningar och gå på workshops kring normer och olika skyddsfaktorer, till exempel hur man kan hålla sig ifrån missbruk av olika slag genom fritidsaktiviteter, kompisar och familj. Med hjälp av Unga berättar (som är en del av Kulturskolan Stockholm) skapade ungdomarna sen kortfilmer som i framtiden kan användas i det fortsatta arbetet med ANDT inom staden, säger Viveka Vidhammer.

Andra exempel på samverkansprojekt i Stock-

holm är Tvåornas kör, efter inspiration från Malmö, och samarbetet mellan Kulturskolan och Dansmuseet i Stockholm samt Kulturhuset Stadsteatern i Husby.

NÄR PROJEKTET AVSLUTAS i år vill strategerna dra ihop säcken och sprida de goda exempel som samlats in under projektåren. Det med förhoppningen att kunna inspirera andra Kulturskolor att våga pröva något nytt.

– Vi behöver alla titta på befintliga goda exempel på samverkansprojekt som vi kan lära oss från eller utveckla. För att sedan gå ut i civilsamhället och samverka för att inkludera fler grupper av barn och unga, berättar Ulrika Renström, samverkanstrateg i Malmö.

Anna Rådvik i Göteborg understryker att många nya samverkansprojekt och verksamheter är beroende av eldsjälar som är engagerade och som ser möjligheterna med de nya verksamheterna. Och att det kan vara en viktig faktor för att hitta hållbara samverkansformer.

– Vi kommer till platser där vuxna människor redan har befintliga relationer till barnen. När vi lär känna de vuxna så får vi en öppnare väg in till barnen och kan på så vis mycket snabbare bygga upp tillit till varandra, det gör man inte på en kvart. Genom tilliten har vi något stabilt att stå på – långsiktigt och hållbart, säger Anna Rådvik. ■

Eleverna säljer sina alster från serieteckningsverksamheten i Malmö.

ESTETISKA LÄRPROCESSER PÅ ASKEBYSKOLAN →

Gunilla Forssblad arbetar med att väva in drama i olika ämnen som till exempel engelska.

För Lars-Göran Jacobsson var det självklart att arbeta med estetiska lärprocesser i projektet.

Askebyskolan i Rinkeby ingår sedan ett år tillbaka i skolverkets satsning Samverkan för bästa skola. Genom estetiska lärprocesser och med hjälp av Kulturskolan vävs estetik in i all undervisning för att höja skolans snittresultat.

– Estetiska lärprocesser underlättar för lärande och skapar hela människor, säger Lars-Göran Jacobsson, rektor på Askebyskolan.

text & foto Leonarda Arcidiacono

I MÅNGKULTURELLA stockholmsförorten Rinkeby, ligger Askebyskolan. Där går 375 elever från förskoleklass upp till årskurs sex. Eleverna har rykte om sig att vara glada och positiva, men skolan har visat sig ha låga studieresultat i jämförelse med övriga skolor i Stockholm stad. Det låga studieresultatet har lett till att skolan nu ingår i en satsning som startats av skolverket som också lett till ett samarbete med Kulturskolan. Projektet, *Samverkan för bästa skola*, är ett uppdrag från regeringen och riktas till skolor som befinner sig i utanförskap, med låga resultat. För Lars-Göran Jacobsson var det självklart att arbeta med estetiska lärprocesser i projektet.

– Efter mina 15 år som rektor på Adolf Fredriks musikskola vet jag att musik och

kultur är viktiga inslag i lärande-processer. Höga resultat handlar inte om mer matematik till eleverna utan snarare mer estetik, säger Lars-Göran Jacobsson.

LARS-GÖRAN JACOBSSON, som också arbetat som enhetschef och musiklärare inom Kulturskolan i 19 år, inspireras av skolan Bradford i England. Där all undervisning genomsyras av estetiska lärprocesser. I januari 2019 reste han tillsammans med andra skolledare från Stockholm som också brinner för och tror på att kultur och estetik är viktiga inslag i lärandet.

– Det var fantastiskt och inspirerande att besöka skolan Bradford. Dagen efter att jag kom hem från resan blev jag tillfrågad om rektorstjänsten

på Askebyskolan i Rinkeby, och att där arbeta med estetiska lärprocesser. Det kändes helt rätt, jag sa upp mig från Adolf Fredriks och började den nya resan här i Rinkeby.

I samband med den nya rektorstjänsten på Askebyskolan startade skolverket upp projektet *Samverkan för bästa skola*. Denna treåriga satsningen som Askebyskolan nu är en del av har pågått i ett år.

– Det första året är ett analysår där skolans personal får fundera på vilka problem och orsaker till problem som faktiskt finns på skolan, och vilka åtgärder som kan vara passande. Problemet här på Askebyskolan är att vi har för låga resultat jämfört med snittet i Stockholm stad, säger Lars-Göran Jacobsson.

I DET BEGYNNANDE skedet kontaktade Lars-Göran Jacobsson konsulten Ulla Wiklund som jobbat med skolutveckling på kommunnivå.

– Ulla Wiklund är mycket erfaren inom området estetiska lärprocesser, hon har tidigare arbetat som rytmiklärare på musikhögskolan. Nu är hon med och konsulterar oss i processen här på Askebyskolan.

Lars-Göran Jacobsson kontaktade även strategen Viveka Vidhammer som arbetar för *Kulturskolan i storstan* projektet i Stockholm, med hopp

om att samarbeta i projektet.

– Samtalet var lyckat, vi fick en dramapedagog i gåva, helt gratis, säger Lars-Göran Jacobsson med glädje.

Enligt Lars-Göran Jacobsson kan samarbetet med Kulturskolan resultera i att fler barn hittar till Kulturskolans verksamhet i området. Han menar på att det är förhållandevis få som anmäler sig till kulturskolans kurser i just Rinkeby om man jämför med andra delar av Stockholm.

– Alla vet inte att vi finns och många föräldrar vet inte alltid hur man går till väga för att anmäla sitt barn till en kurs.

GUNILLA FORSSBLAD är Kulturskolans dramapedagog som nu arbetar 20 procent på Askebyskolan, hon finns på skolan en dag i veckan sedan höstterminens start, 2020. Gunilla Forssblad arbetar med att väva in drama i olika ämnen som till

»När våra sinnen involveras i läroprocessen genom estetik skapar hjärnan förståelse och hjälper de som inte är starkast genom det verbala.«

exempel engelska och förberedelse inför nationella proven med eleverna.

– Det känns roligt att Kulturskolan går in och stöttar Askebyskolan. Vi har ett uppdrag från politikerna att samarbeta mer med skolor, därför kom detta lägligt, säger Gunilla

Forssblad som håller med Lars-Göran Jacobsson om att fler barn kan komma att hitta till kulturskolans verksamhet genom samarbetet.

Gunilla Forssblad är övertygad om att drama är individstärkande och bidrar till glädje och till ett starkare uttryck. Hon

kan se att intresset ökat hos klass två som hon spelat karakterer med.

– Fastän det bara gått några månader kan jag se att det dramatiska uttrycket har utvecklats hos flera. Barnen vågar mer och väljer att ta lite längre scener än de gjorde vid starten.

På Askebyskolan arbetar

alla lärare utifrån den estetiska processplanen, Gunilla Forssblad kan se att eleverna arbetat flitigt under höstterminen med bild, vilket också är synligt på skolans väggar där färgglada konstverk hänger längs korridorerna och i matsalen.

– Det hela är nytt på skolan och vi arbetar med att finna en form som fungerar, säger Gunilla Forssblad.

ENLIGT LARS-GÖRAN Jacobsson är projektet och samarbetet en vinn-vinn-situation, han anser att barnen blir de största vinnarna som får lära sig genom estetiska uttryckssätt samtidigt som kulturskolan kommer in och möter alla barn.

– Det är en demokratisk rättighet. I grunden handlar det om att alla barn har rätten till sitt uttryck och språk, avslutar Lars-Göran Jacobsson och understryker att barnen på Askebyskolan har samma biologiska och fysiologiska förutsättningar som barn på andra skolor. ■

De tre Make it-pedagogerna Daniel Stengård, Toju Jemide och Madeleine Ngoma vill nå ungdomarna där de befinner sig.

Långt ifrån alla tonåringar i Malmö söker sig till kulturskolan. Men många gillar hiphop. Kommer ungdomarna inte till kulturskolan, hittar tre hängivna pedagoger ut till dem i projektet Make it.

*text Maria Ille André
foto Simon Norlin, Maria Ille André*

DET BÖRJADE MED arvsfondsprojektet »Kulturskola i storstan« och verksamheten »After School« på skolan Rönnen i Malmö under förra läsåret. De tre pedagogerna Madeleine Ngoma, Daniel Stengård och Toju Jemide var på skolan två dagar i veckan och lät eleverna prova hiphop.

Under hösten har det hela utvecklats och ändrat namn till Make it. Pedagogtrion har gjort nedslag på fritidsgårdar runtom i Malmö för att nå fram till dem som kanske inte självmant hade sökt sig till kulturskolan.

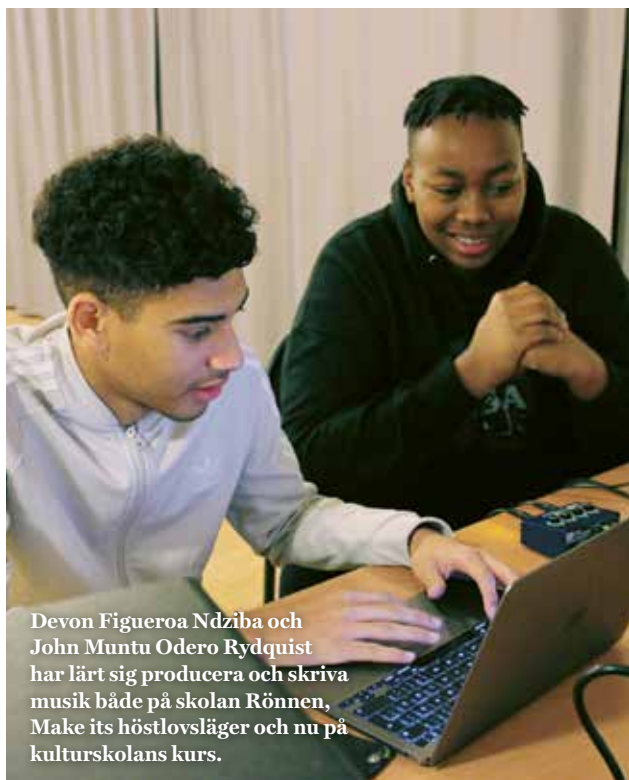
– Det finns flera som inte ens vet vad kulturskolan är. Var har det blivit fel? Kulturskolan ska vara lika självklar som fotbollsträningen, säger Madeleine Ngoma, lärare i streetdance.

Make it har också ordnat två dagläger under hösten, dels under en helg och dels under höstlovet. Höstlovscampen fick dock avbrytas två dagar i förtid på grund av coronarestriktioner. Lägren var gratis och vände sig till ungdomar mellan 13 och 18 år. Det fanns tre ämnen att anmäla sig till: streetdance, digital musikproduktion och låtskrivande/inspelning.

En del av ungdomarna från skolan Rönnen och Make it-lägren har anmält sig till Malmö Kulturskolas kurser. Kulturskolan magasin →

Madeleine Ngoma lär ut house-stegen till (från vänster) Mollie Lindblom-Levy, Mille Lundgren och Edit Sjöstedt.

Devon Figueroa Ndziba och John Muntu Odero Rydquist har lärt sig producera och skriva musik både på skolan Rönnen, Make its höstlovsfärd och nu på kulturskolans kurs.

En digitalt producerad låt består visuellt av ett arr, en mixer och en piano roll. Så här kan det se ut

gör ett besök på Kirsebergs Fritid & Kulturhus en måndagskväll. På ytterdörren sitter en oansenlig handskriven lapp: Kulturskolan Streetdance, Musikproduktion.

I KÄLLAREN RIGGAR Daniel Stengård, lärare i digital musikproduktion upp Mac-datorer med programmet Logic Pro X, syntar, ljudkort och hörlurar inför kvällens kurser. Toju Jemide, som håller i låtskrivande och inspelning är sjuk just idag. Annars samarbetar de tätt med sina elever, eftersom ämnena går in i varandra.

– Många har gjort musikproduktion hemma och kommer hit för att få råd och tips. Vi är support och källa till kunskap inom deras område. Att göra musik har demokratiserats. Det räcker att man har en dator. Man behöver inte vara en duktig pianist, säger Daniel Stengård.

Han är glad att deras uppsökande verksamhet har lett till att några av eleverna är här i kväll.

– Utmaningen är att nå dem som inte är de vanliga eleverna, att göra något kul av deras fritid. Det är grundstenen i vårt uppdrag på kulturskolan. Förhoppningen är att nå ut till ännu fler. Vi är på god väg. Vi kommer att utvärdera Make it och spåna hur vi ska fortsätta nästa termin. Projektet är i ständig utveckling.

JOHN MUNTU ODERO RYDQUIST och Devon Figueroa Ndziba gick på After School på Rönnen förra året då de gick i nian. Nu går de olika gymnasieskolor men träffas på kvällskursen här och på höstlovsfärdet. De får hjälp av Daniel att komma igång i ett angränsande rum med inspelningsstation. Kvällens mål är att spela in en låt med jultema. Deras roller är tydliga. John skriver låttexter och rappar. Devon är producenten.

– Make it har varit lärorikt. Jag har varit intresserad av musik men inte vetat var jag skulle börja. Jag gillar att mixa och producera och försöker lära mig mer av Daniel. Höstlovsfärden var bra. Bara på en dag hann vi spela in tre nya projekt, säger Devon.

– Hemma letar jag efter ett beat, hittar ett flow eller en melodi och skriver en text. På måndagar kommer vi hit och spelar in. Man expanderar sin kreativitet. Jag vill uttrycka mig själv genom musik. Och jag och Devon har kommit varandra nära, säger John.

Han delar med sig av en av sina texter:

*I'm just 16 years old with a colorful dream
get paid off noun and verbs
you should call me Martin Luther King.*

EN TRAPPA UPP i kulturhuset ligger en stor danssal med speglar längs ena långväggen och en liten scen vid kortsidan. Madeleine Ngoma tar emot eleverna till kvällens streetdance-kurs. De sätter sig på trägolvet och checkar in kort genom att berätta hur de mår just idag. Sedan följer en långsam uppvärmning, innan det är dags att dansa loss i dansstilen house.

Streetdance är ett paraplynamn för många olika stilar där hiphop, house, locking, popping och breaking är de vanligaste. I kväll är det andra gången de dansar house på kursen. Tidigare var det hiphop.

– Det är stora framsteg sedan förra veckan. Ja!! Ser ni vad glad ni har gjort mig? Nice work, ropar Madeleine Ngoma till eleverna.

I Make it-projektet var det hiphop som gällde, men Madeleine Ngoma funderar på att börja med house även där nästa termin.

– Det är det roligaste jag vet, tror jag.

Efter danspasset stretchar hela gänget, medan Madeleine Ngoma delar ut tummen upp till var och en. Ett par av deltagarna har varit med på Make its höstlovsfärd också, bland annat Edit Sjöstedt.

– Det var så himla kul, verkligen. Men det avslutades lite abrupt på grund av corona. Det var gratis också, helt underbart. Det var en bra tid på dagen och något att se fram emot på höstlovet. Madeleine var jättebra, säger hon.

MADELEINE NGOMA tycker också att det var tråkigt att behöva ställa in de sista två dagarna av färdet.

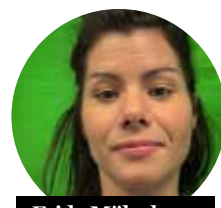
– Det var sådan pepp, och sedan dalade det totalt. Hiphop har slagit stort de senaste åren. Det är jättemånga som skriver texter och vill spela in. I Make it vänder vi oss till en åldersgrupp, som kanske kulturskolan tappar eller inte når. Vi talar om för ungdomarna att kulturskolan finns här i din stad, i Malmö. Det är relativt billigt att gå kurser jämfört med mycket annat.

Många fritidsledare vill att Make it-pedagogerna ska komma tillbaka.

– Ungdomar är roliga. De har så mycket liv i sig och ger energi tillbaka. Att skapa en relation med dem är prio ett, säger Madeleine Ngoma. ■

ÖPPEN ATELJÉ — VERKSAMHETEN UTANFÖR BOXEN

– Vår drivkraft var avsaknaden av en verksamhet där fokus låg på konsten och ungdomars fria kreativitet istället för fasta former och instruktioner utifrån, säger Frida Mälarborn Hoshino.

Frida Mälarborn
Hoshino

I DEN DELS utsatta och socioekonomiska stadsdelen, Västra Frölunda i Göteborg, delar Kulturskolans Öppna ateljé lokaler med fritidsgården 1200 kvadrat. Frida Mälarborn Hoshino är bild- och formpedagog samt verksamhetsutvecklare, hon var med och startade upp den öppna ateljén som i dag är ett lyckat samverkansprojekt. Verksamheten är i första hand till för ungdomar mellan 12-19 år. Här skapas det i olika material, papper och pennor används och det målas med pensel och färg. Deltagarna får också arbeta med lera, skulpturer tar form men även digitala hjälpmedel finns på plats så som 3D-skrivare, storformatsskrivare och ritplattor.

– Ungdomarna kommer ibland med förslag och vi planerar då in de olika arbetsmaterialen och förbereder, säger Frida Mälarborn Hoshino som vill inspirera deltagarna att skapa utifrån sig själva istället

för att styras allt för mycket av trender på sociala medier som ofta är ungdomars kontakt med skapande uttryck.

HENNES STRÄVAN är att det ska kännas annorlunda att komma till Öppen ateljé. Hon berättar att pedagogerna alltid försöker föra dialog med deltagarna, och ifrågasätta varför de vill genomföra just den idén. Frida Mälarborn Hoshino tror att deltagarna kommer närmare det egna personliga uttrycket om de får finna och formulera egna svar.

– Eftersom vi söker oss till en målgrupp som ofta har en begränsad kontakt med kulturskolan eller annan konstnärlig institution, är sociala medier den kontakt de har och det måste vi hitta ett förhållningssätt till. Vi pedagoger finns till för att filtrera och hjälpa deltagarna att komma till ett personligt uttryck, säger hon.

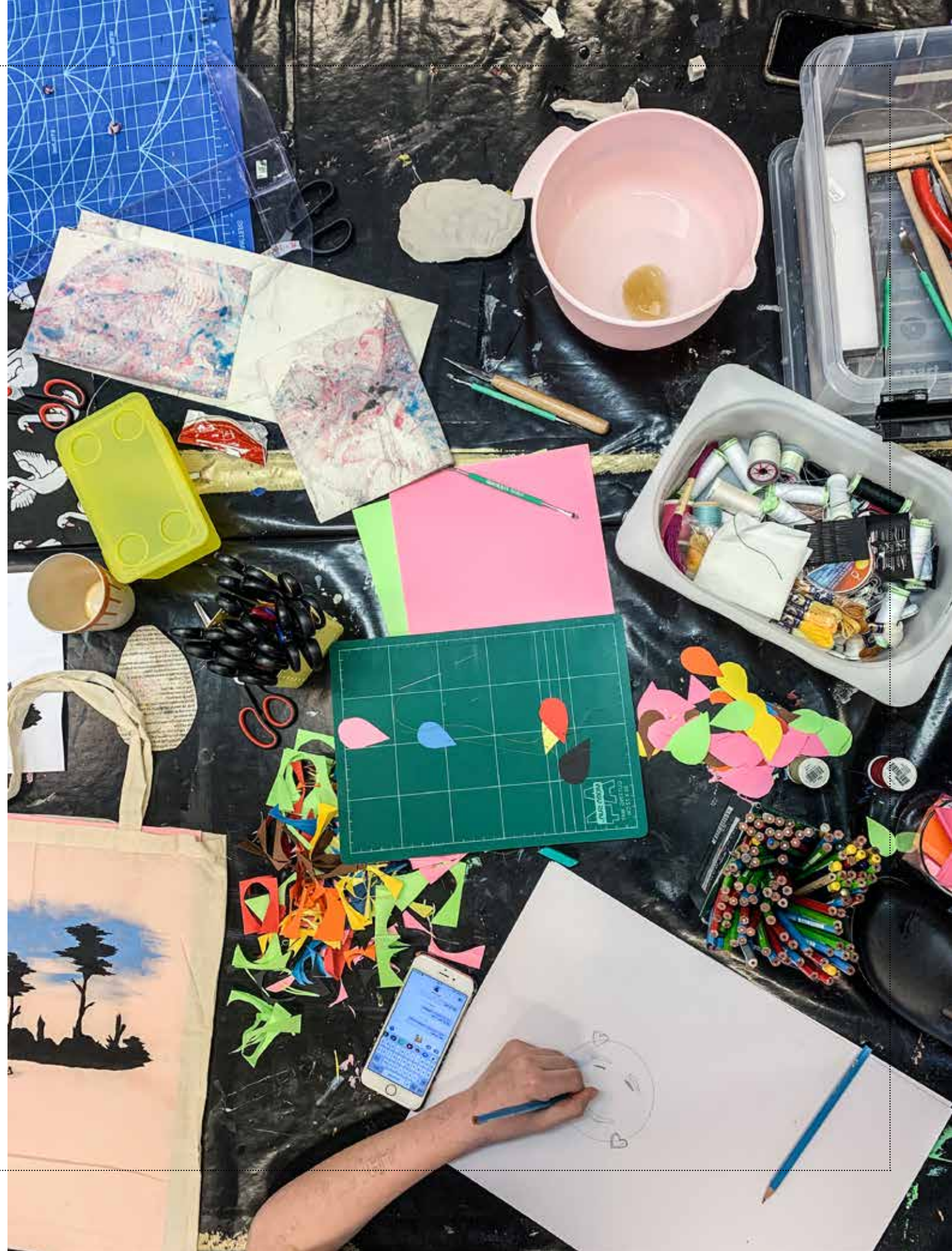
Frida Mälarborn Hashino,

som också är verksam keramiker, har arbetat inom kulturskolan under flera år. Hon såg med tiden att Kulturskolan skulle kunna nå en bredare målgrupp och vara mer tillgänglig vilket inspirerade henne att tänka i nya banor.

TILLSAMMANS MED kollegan Karin Wästlund, som är bildlärare och grafisk formgivare, var de överens om att Kulturskolan ofta domineras av musik. Och att kursdeltagarna ofta pressas in i en norm som musiken presenterar, vilket blev drivkraften till att utforska ett koncept där trösklarna till Kulturskolan skulle komma att sänkas.

– Vi blev helt enkelt less på normen till slut och valde att börja bana en väg för en »utanför-boxen-verksamhet«, säger Frida Mälarborn Hoshino.

Under 2018 hade kulturförvaltningen i Göteborg medel som kunde sökas för kulturutvecklingen. Kulturskolan i →

Göteborg fick tillgång till fem miljoner kronor som skulle delas ut till olika verksamheter i staden.

– Alla kulturskolor i Göteborg sökte gemensamt utifrån initiativ av samtliga bildlärare i staden, säger Frida och fortsätter:

– I vår strävan att vilja erbjuda mer till eleverna backade våra chefer upp oss. Kulturförvaltningen kunde se att det var en bra idé, och de höll med oss i det vi ansåg vara ett problem. De ansåg också att projektet var stort i sitt slag och begärde därför en förstudie.

UNDER 2018 arbetade Frida Mälarborn Hoshino och Karin Wästlund med förstudien, de intervjuade ett stort antal personer inom fältet för att få svar på olika frågor kring hur konsten kunde växa inom Kulturskolan.

– Vi pratade med olika politiker och andra personer. Och landade i att vi måste bli mer tillgängliga och kunna ge våra deltagare mer delaktighet, alltså vara mer lyhörda och lyssna på deltagarnas önskemål, säger Frida Mälarborn Hoshino.

Frida understryker att stra-

Konceptet har utvecklats samtidigt som Öppen ateljé vuxit fram.

tegen Anna Rådvik varit en stor hjälp för att få det ekonomiska att ro i land.

– Anna Rådvik har hjälpt oss genom att lyfta projektet genom storstadsprojektet, något som haft betydelse i vårt arbete.

NÄR PENGARNA FANNS började de skissa närmare på verksamheten. I skissen framgick det att verksamheten skulle vara öppen alla dagar i veckan, den skulle vara avgiftsfri och inte kräva någon föranmälan.

– Det var mycket som föll samman i det skedet, vi började samverka med ungdoms-satsningen i vår stadsdel som hade en befintlig, rätt så nedgången ateljé, med ett lågt antal besökare. Vi fick tillgång till lokalen och rustade upp den, säger Frida.

Minoo Eneroth, 20 år, var en av de som var med och gav lokalen ett lyft. Tack vare Frida Mälarborn Hoshino fick Minoo anställning som ungdomsledare på Öppen Ateljé.

– Jag jobbade där i två år. Vi var fem ungdomsledare, tidigare elever på Kulturskolan. Vi ville gärna fortsätta på Kulturskolan men hade passerat

19-årsgränsen. Frida Mälarborn Hoshino fångade upp oss och gav oss anställning, vi blev alla jättegglada, säger Minoo Eneroth som under åren uppskattat Öppen ateljé mycket. I dag bor Minoo Eneroth i Malmö och jobbar med bild och form på Kulturskolan.

FRIDA MÄLARBORN Hoshino berättar att konceptet utvecklats samtidigt som Öppen ateljé vuxit fram. Ett exempel är att verksamheten börjat bjuda deltagarna på fika och frukt för att de ska orka komma direkt efter skolan och jobba i några timmar om de så önskar.

Frida Mälarborn Hoshino tycker att det är viktigt att inte underskatta tidigare deltagares kompetens och förmåga, hon ser dem som en positiv tillgång för verksamheten.

– Vi har endast rekryterat ungdomar som gått i Kulturskolan länge. Det är viktigt att vi värdesätter deras kunskap och värdesätter dem. Den yngre målgruppen tycker ofta att ungdomsledarna är roligare än oss pedagoger, säger Frida..

Hon kan se att verksamheten har nått en bredare målgrupp då ungdomar från ungdoms-satsningen droppar in i ateljén och vice versa, tack vare att de delar lokaler.

– Det sker naturligt att ungdomarna möts, det är en positiv effekt av samverkan.

Frida betonar att det är fler stadsdelar i Göteborg som arbetar för att sänka trösklarna till Kulturskolan genom friare verksamhet.

– Det är som att hela Göteborg puttrar och man provar sig fram på olika sätt och vis, jag kan slås av det när jag reser runt i landet att vi som stad jobbar mycket med att göra kulturskolan tillgänglig, säger Frida Mälarborn Hoshino. ■

»Vi har endast rekryterat ungdomar som gått i Kulturskolan länge. Det är viktigt att vi värdesätter deras kunskap och värdesätter dem.«

Gör din idé möjlig

Har du en idé om att utveckla en nyskapande verksamhet eller lokal för barn, ungdomar eller personer med funktionsnedsättning? Då kanske din idé kan bli verklighet med hjälp av Arvsfonden. Varje år får hundratals projekt över hela landet stöd ur fonden.

Börja med ett besök på arvsfonden.se där du kan testa din idé för att se om den faller inom ramen för vad Arvsfonden stödjer. Där hittar du också mer information om hur du ansöker.

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN